

Begreber i årsrapporten

En hjælp til forståelse af nye og gamle begreber

Vi lever i et samfund, hvor omskifteligheden og udviklingen bliver mere og mere tydelig.

Den nye årsregnskabslov fra 2002 afløser en lov fra 1981, så her kan man ikke påstå, at udviklingen er gået specielt stærkt.

Til gengæld medfører spændet på de 20 år mellem de to love, at mange begreber og betegnelser er skiftet ud. Derved kan springet for nogle synes stort.

Det er vor opfattelse, at udskiftningen af enkelte af begreberne er mere begrundet i trang til fornyelse end i behov for udvikling og forbedring.

Dansk regnskabsafklæggelse bliver mere og mere internationalt præget. Et fælles begrebsapparat kan såvel nationalt som internationalt være en fordel for regnskabslæserne.

Derfor anvender vi i stort omfang de nye begreber, når vi hjælper vore kunder med at opstille og beskrive årsregnskabet og dets enkelte poster.

Vi har følt, at en forklaring på de nye begreber (og for den sags skyld også nogle af de bestående ....) på mere traditionelt dansk kunne være en fordel.

Derfor har vi udarbejdet den efterfølgende lille beskrivelse af begreberne før og nu til brug for vore kunder, regnskabsbrugere som eksempelvis pengeinstitutter samt andre interesserede regnskabslæsere.

Vi håber, beskrivelsen vil være til nytte og glæde.

Begreber fremhævet med *fed* og *kursiv* er henvisninger til andre beskrevne begreber.

Amortiseret kostpris

(Tidligere betegnelse: Ingen)

Dette er en metode til værdiansættelse af finansielle aktiver (for eksempel en obligationsbeholdning) og finansielle gældsposter (for eksempel et pantebrev i en ejendom). Formålet med metoden er at udligne udsving i aktivets eller passivets kursværdi hen over løbetiden. Dette sker ved at anvende kursværdi for obligationsbeholdningen eller pantebrevet i de nævnte eksempler, der medfører en form for effektiv rentesats over hele løbetiden.

Aktivet eller gælden vil det enkelte år således ikke være bogført i overensstemmelse med statusdagens kurs, men til en kurs, der medfører en nogenlunde effektiv rente over aktivets eller gældens løbetid. Konsekvensen er, at kurstab eller kursgevinster fordeles over løbetiden og indregnes i resultatopgørelsen som renter.

Købes en obligation med 30 års løbetid til kurs 80, vil denne obligation hvert år blive medtaget i regnskabet til en kurs, der med nogenlunde lige store spring nærmer sig kurs 100 over de 30 år. Er obligationen ved udgangen af det 3. år efter købet noteret på børsen til kurs 70 eller kurs 90, påvirker dette ikke den værdi, obligationen indregnes med i regnskabet.

Associeret virksomhed

(Tidligere betegnelse: Associeret virksomhed)

Begrebet afspejler den indflydelse, en virksomhed har på en anden virksomhed gennem ejerskab og ledelse af den anden virksomhed. Ejer en virksomhed 20% eller mere af egenkapitalen (der i årsregnskabsloven er defineret som stemmerettighederne) i den anden virksomhed, defineres denne anden virksomhed som udgangspunkt som associeret.

Ejer aktieselskabet A 22% af aktierne i aktieselskab B, er aktieselskab B et associeret selskab i aktieselskabs A's regnskab.

Er indflydelsen over 50%, er der tale om en *dattervirksomhed*.

Balanceorienteret gældsmetode

(Tidligere betegnelse: Balanceorienteret gældsmetode)

Begrebet anvendes ved omtalen af den afsatte udskudte skat i årsregnskabet. Der er ikke noget nyt i begrebet, der blot ikke har været nævnt i større omfang tidligere.

Udskudt skat fremkommer efter den balanceorienterede gældsmetode ved, at den regnskabsmæssige værdi og den valgte skattemæssige værdi af et aktiv eller et passiv ikke er den samme på regnskabstidspunktet.

Herudover betyder metoden, at den udskudte skat altid er beregnet med den aktuelle selskabsskatteprocent.

Dagsværdi

(Tidligere betegnelse: Handelsværdi)

Dagsværdi anvendes ved værdiansættelse af aktiver og passiver i balancen. Værdiansættes eksempelvis en vare til dagsværdi er det udtryk for den pris, den pågældende vare kan handles til mellem uafhængige parter.

For 1 kg ost er mejeriets dagsværdi den pris, en almindelig ostegrosserer vil betale for 1 kg ost.

Dattervirksomhed

(Tidligere betegnelse: Dattervirksomhed)

Har en virksomhed bestemmende indflydelse på en anden virksomhed, er den anden virksomhed en dattervirksomhed.

Ejer aktieselskabet A 75% af aktierne (defineret som stemmerettighederne) i aktieselskab B, er aktieselskab B en dattervirksomhed i aktieselskab A, hvor A betegnes som en *modervirksomhed*.

Indflydelsen kan stamme fra såvel procenten af ejerskab som fra den reelle indflydelse. Normalt anses en besiddelse af mere end 50% af aktierne (stemmerettighederne) som definitionen på et moder-datterforhold.

Equity-metoden

(Tidligere betegnelse: Equity-metoden)

Metoden betegnes også "indre værdis metode" og anvendes ved værdiansættelse af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder.

Ejer aktieselskab A eksempelvis 75% af aktierne i aktieselskab B og værdiansætter disse aktier efter equity-metoden, vil den bogførte værdi i A være 75% af B's egenkapital. Ejer A hele B, vil den bogførte værdi være lig med B's egenkapital. Herudover medfører metoden, at aktieselskab A i sin resultatopgørelse medtager en andel af aktieselskab B's resultat svarende til ejerandelen i B.

Eventualaktiver

(Tidligere betegnelse: Ingen)

Fremtidige begivenheder er afgørende for, om et eventualaktiv bliver til et aktiv i normal forstand. Har en virksomhed eksempelvis anlagt en retssag mod en anden virksomhed vedrørende erstatning for krænkelse af en patentrettighed, kan det forventede udbytte af retssagen oplyses i regnskabet som et eventualaktiv.

Dette kræver, at chancerne for at vinde retssagen vurderes som rimelige. Normalt vil værdiansættelsen af eventualaktiver være præget af en vis forsigtighed.

Eventualforpligtelser

(Tidligere betegnelse: Eventualforpligtelser)

I modsætning til begrebet *hensatte forpligtelser* er der her ikke tale om forpligtelser, der er gjort gældende eller er afgjort ved regnskabsafslutningen. Eventualforpligtelser kan være kautions- og garanti-forpligtelser, retssager og voldgiftssager.

Finansiell leasing

(Tidligere betegnelse: Finansiell leasing)

Finansiell leasing er karakteriseret ved, at alle væsentlige risici og brugsrettigheder knyttet til et aktiv er overført til leasingtager, uanset at den juridiske ejendomsret fortsat tilkommer leasinggiver.

Finansielt leasede aktiver skal indregnes som aktiver i balancen og afskrives som om aktiverne tilhørte virksomheden.

Næsten alle leasingkontrakter vedrører finansiell leasing. Enkelte leasingkontrakter kan betragtes som operationel leasing, der ikke medfører indregning af det leasede aktiv i balancen, men blot løbende udgiftsføring af leasingydelse.

Afgørelsen af om der foreligger finansiell eller operationel leasing beror på en fortolkning af den enkelte leasingkontrakt.

Finansielle forpligtelser

(Tidligere betegnelse: Gæld)

Finansielle forpligtelser er et overordnet begreb, der omfatter stort set alle former for gældsforpligtelser bortset fra skatteforpligtelser og periodeafgrænsningsposter (modtagne indtægter, der vedrører efterfølgende regnskabsperioder). Finansielle instrumenter er også omfattet.

Finansiell stilling

(Tidligere betegnelse: Økonomisk stilling)

Når det skal være muligt at bedømme virksomhedens finansielle stilling på baggrund af oplysningerne i årsrapporten, skal der indgå tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse af rentabilitet, indtjeningsevne, kapitaltilpasning, likviditet og soliditet.

Genanskaffelsesværdi

(Tidligere betegnelse: Genanskaffelsesværdi)

Genanskaffelsesværdien for et aktiv er den pris, der skal betales for at anskaffe et tilsvarende aktiv på statusdagen. Har virksomheden eksempelvis købt en råvare i november for 100 kr., og prisen på denne råvare på statusdagen er faldet til 50 kr. hos leverandøren, er genanskaffelsesværdien 50 kr.

Genindvindingsværdi

(Tidligere betegnelse: Nyttgeværdi)

Genindvindingsværdien for et aktiv er den højeste værdi af *kapitalværdien* og *salgsværdien* fratrukket

forventede salgsomkostninger. Hvis der eksisterer et velfungerende marked for et aktiv, vil genindvindingsværdien ofte ikke være væsentligt højere end salgsværdien med fradrag af salgsomkostningerne. Begrebet må betragtes som relativt teoretisk og vil formentlig kun sjældent blive anvendt ved omtalen af et aktivs værdiansættelse.

Gældsforpligtelser

(Tidligere betegnelse: Gæld)

For gældsforpligtelser gælder i almindelighed, at skyldneren kender fordringshavers navn (identitet), fordringens nøjagtige størrelse og dens forfaldstidspunkt. Gældsforpligtelser er derfor blot et andet ord for gæld - der sprogligt kan snerpe hen ad dobbeltkonfekt.

Hensatte forpligtelser

(Tidligere betegnelse: Hensættelser)

Forpligtelser, hvor størrelse eller forfaldstidspunkt er ubekendt, og som vedrører regnskabsåret eller tidligere regnskabsår. Gæld kan ikke medtages i denne regnskabspost, der typisk omfatter udskudte skatter, hvor forfaldstidspunktet er ukendt.

Høj grad af sikkerhed

(Tidligere betegnelse: Begrundet overbevisning)

Begrebet optræder kun i revisionspåtegningen og dækker ikke over en ændring i revisionsarbejdet. Revision kan ikke give fuld sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Begrebet er indført som følge af, at danske statsautoriserede revisorer har vedtaget at anvende en internationalt anerkendt terminologi på revisionsområdet.

Indre værdis metode

(Tidligere betegnelse: Indre værdis metode)

Der henvises til omtale af *equity-metoden*.

Indregning

(Tidligere betegnelse: Optagelse/medtagelse)

Ved indregning forstås, at en virksomheds aktiver

og forpligtelser, indtægter og omkostninger medtages i de relevante regnskabsposter i årsregnskabet. At et beløb eller en post er indregnet betyder således blot, at beløbet eller posten er medtaget.

Indtægtskriterium

(Tidligere betegnelse: Indtægtskriterium)

Årsregnskabsloven rummer to metoder, hvorefter indtægter kan *indregnes*/medtages. Faktureringsmetoden (salgsmetoden) og produktionsmetoden.

Faktureringsmetoden betyder, at salget tages med i regnskabet, når det faktureres. Tidspunktet hænger oftest sammen med leveringen af den solgte vare og er eksempelvis naturlig i detailhandelen.

Produktionsmetoden anvendes ved længerevarende leverancer, der sker både før og efter statusdagen. Udgør leverancen en Storebæltbro, vil produktionsmetoden blive anvendt. Efter denne metode medtages indtægterne i regnskabet i den takt, hvormed broen færdiggøres. Er man på statusdagen 50% færdig med broen, vil 50% af den forventede salgspris for broen alt andet lige være medtaget i årsregnskabet for indeværende (og eventuelt foregående) periode(r).

Kapitalværdi

(Tidligere betegnelse: Kapitalværdi/nutidsværdi)

For et aktiv er kapitalværdien den tilbagediskonterede værdi af fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet vil indbringe ved fortsat benyttelse i virksomheden. For en forpligtelse er kapitalværdien den tilbagediskonterede værdi af fremtidige nettoudbetalinger, der skal betales i forpligtelsens restlevetid.

Begrebet anvendes oftest i forbindelse med beregning af hele virksomhedens handelsværdi og vil formentlig sjældent blive omtalt i den løbende regnskabsaflæggelse.

Koncernregnskab

(Tidligere betegnelse: Koncernregnskab)

Et koncernregnskab er en sammenlægning af regnskabet for en *modervirksomhed* og alle dens

andele i *dattervirksomheder*. Regnskabet for disse virksomheder tilsammen giver et billede af koncernen som én samlet virksomhed. Derfor er det nødvendigt at fjerne alle interne mellemregninger, al intern samhandel og alle fortjenester ved intern samhandel mellem de virksomheder, der indgår i koncernregnskabet.

Kostpris

(Tidligere betegnelse: Kostpris)

For et aktiv er kostprisen den pris, der er givet for aktivet, med tillæg af direkte omkostninger så som fragt af varen fra leverandøren hjem til virksomheden. Begrebet ses ofte anvendt i forbindelse med en virksomheds varelager.

Teoretisk kan man tale om kostprisen for en forpligtelse (*eventualforpligtelse*, *gældsforpligtelse* eller *hensat forpligtelse*) svarende til det beløb, man modtog for at påtage sig forpligtelsen (et låneopvenu) eller det beløb, der forventes betalt for at udligne forpligtelsen.

Ledelsesberetning

(Tidligere betegnelse: Årsberetning)

Alle virksomheder i regnskabsklasse B, C og D skal som en del af årsrapporten udarbejde en ledelsesberetning. Kravene til indholdet afhænger af virksomhedens regnskabsklasse. En ledelsesberetning kan blandt andet indeholde en beskrivelse af virksomhedens forhold i det forløbne regnskabsår, en vurdering af den øjeblikkelige situation samt af fremtidsudsigterne for virksomheden.

Ledelsespåtegning

(Tidligere betegnelse: Ledelsens regnskabspåtegning)

I ledelsespåtegningen skal ledelsens medlemmer positivt erklære, at de anser årsrapporten aflagt i overensstemmelse med lovgivningen. Der har ikke tidligere været krav om en erklæring, men blot krav om, at ledelsen underskrev årsregnskabet.

Dette ændrer ikke ved ledelsens ansvar for årsrapporten.

Modervirksomhed

(Tidligere betegnelse: Moderselskab)

Et selskab, der har bestemmende indflydelse over en eller flere *dattervirksomheder*, eksempelvis via besiddelse af flertallet af stemmerettigheder i dattervirksomhederne.

Som udgangspunkt vil der normalt være tale om en modervirksomhed, hvis et selskab ejer mere end 50% af aktierne (defineret som stemmerettighederne) i et andet selskab.

Monetære poster

(Tidligere betegnelse: Ingen)

Monetære poster er de aktiver og gældsforpligtelser, der umiddelbart kan afregnes med fastlagte beløb.

Eksempelvis er likvide beholdninger (bankindeståender) en oplagt monetær post. Varedebitorer er en monetær post, idet beløbet kan forventes at indgå i form af likvide midler. Bankgæld og varekreditorer er tilsvarende betegnet som monetære poster.

I modsætning hertil er poster, der ikke umiddelbart kan veksles til et bestemt beløb. Eksempler er varebeholdninger, materielle anlægsaktiver og periodeafgrænsningsposter.

Måling

(Tidligere betegnelse: Værdiansættelse)

Måling er et nyt ord for fastsættelse af den værdi, hvormed virksomhedens enkelte aktiver og forpligtelser indregnes i årsrapportens enkelte regnskabsposter. Det må forventes, at det gamle begreb værdiansættelse vil blive anvendt synonymt med måling i en længere periode. Der er ikke forskel på de to begrebs indhold.

Nettorealisationseværdi

(Tidligere betegnelse: Nettorealisationseværdi)

For et aktiv er nettorealisationseværdien summen af de fremtidige nettoindbetalinger, aktivet forventes

at indbringe som led i normal drift. For en forpligtelse er nettorealiseringsværdien summen af de fremtidige nettoudbetalinger, der skal ydes i forpligtelsens levetid.

Begrebet har eksempelvis betydning ved værdiansættelse af varebeholdninger.

Nærtstående parter

(Tidligere betegnelse: Nærtstående personer)

Nærtstående parter vil typisk være personer eller virksomheder, som har mulighed for at gennemtvinge beslutninger (bestemmende indflydelse), eller som har betydelig indflydelse på de driftsmæssige eller finansielle beslutninger i virksomheden.

Der vil fremover være krav om særdeles detaljerede oplysninger om eksempelvis handel med nærtstående parter.

Pengestrømsopgørelse

(Tidligere betegnelse: Finansieringsanalyse)

En pengestrømsopgørelse viser omfanget af indbetalinger og udbetalinger i et regnskabsår. Endvidere giver pengestrømsopgørelsen et overblik over de forhold, der henholdsvis har frigjort og lagt beslag på likviditet i virksomheden.

Pengestrømsopgørelsen kan været et nyttigt analyseredskab.

Regnskabsklasse

(Tidligere betegnelse: Ingen)

Virksomheder, der er omfattet af årsregnskabsloven, inddeles i regnskabsklasse A-D. Indplacering i regnskabsklasse afhænger primært af virksomhedens størrelse.

Der er forskellige krav til årsrapportens indhold i de enkelte regnskabsklasser.

Salgsværdi

(Tidligere betegnelse: Ingen)

Den værdi et aktiv (henholdsvis en forpligtelse) har

på balancedagen under forudsætning af, at aktivet skal realiseres (eller forpligtelsen skal indfries) på balancedagen.

Supplerende beretninger

(Tidligere betegnelse: Etske regnskaber, videnregnskaber og lignende)

Disse beretninger omfatter forhold, der ikke er af finansiel karakter, men giver viden om virksomheden.

Supplerende beretninger kan være videnregnskaber, miljørapporteringer og lignende.

Tilknyttede virksomheder

(Tidligere betegnelse: Tilknyttede virksomheder)

En virksomheds *dattervirksomhed*, dens *modervirksomhed* og denne modervirksomheds øvrige dattervirksomheder.

Sagt på en anden måde: Alle de virksomheder, der indgår i koncernen.

Virksomhedskapital

(Tidligere betegnelse: Selskabskapital)

Den egenkapital, virksomhedsdeltagerne (typisk aktionærer/anpartshavere) har indskudt i virksomheden. For særlige virksomhedstyper vil virksomhedskapital være defineret på anden måde.

Årsrapport

(Tidligere betegnelse: Årsregnskab)

Ordet "årsrapport" rækker videre end blot "årsregnskab". En årsrapport omfatter selv årsregnskabet (resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse, noter og lignende), *ledelsesberetning*, eventuelle *supplerende beretninger* samt såvel *ledelsespåtegning* som revisionspåtegning.

En årsrapport vil således altid omfatte et årsregnskab som ét af sine elementer. I indværende omtale af begreber er ordet årsregnskab anvendt, når begrebet går direkte på regnskabsdelen i den samlede årsrapport.

Andersen Hübertz Kirkhoff, statsautoriseret revisionsaktieselskab, København

Busch-Sørensen, Statsautoriserede revisorer, Århus - Skanderborg

Gunni Pedersen, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, København

Haugbyrd, Faurum & Andersen, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, Frederiksberg

Kresten Foged, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, København

Krøyer Pedersen, Statsautoriserede revisorer, Holstebro - Struer

Kvist & Jensen, Statsautoriserede revisorer AS, Randers - Hammel - Hadsund - Hadsten - Mørke

Lund Thomsen & Partnere, Statsautoriserede revisorer, København

H. Martinsen, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Vejle - Kolding - Grindsted - Varde - Vejle - Esbjerg

Partner Revision, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Brande - Galten - Herning - Ikast - Jelling - Ringkøbing - Silkeborg

Revisionskontoret Lemvig-Thyborøn, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Lemvig - Thyborøn

Revision Syd, Statsautoriserede revisorer, Nykøbing F

Revisorsamvirket af 1975, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, Herlev

RIR Revision, Statsautoriserede revisorer I/S, Roskilde - Holbæk

SønderbroHus I/S, Statsautoriserede revisorer, Horsens

Sønderjyllands Revisionskontor, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Aabenraa - Padborg

Ullits & Winther, Statsautoriserede revisorer, Viborg

Hjemmeside:
www.revisorgruppen.dk

Redaktion:
Jens Skovby
Thomas Bjerrehus

Tryk:
Silkeborg Bogtrykkeri AVS

Redaktionen er afsluttet
15. januar 2003.

Vi tager forbehold for fejl og mangler i vort referat af lovgivning med mere, og vi påtager os intet rådgivningsansvar uden forudgående konsultation vedrørende de omhandlede emner.

Eftertryk af uddrag af materialet med kildeangivelse tilladt.

RevisorGruppen Danmark er en videnbaseret sammenslutning af uafhængige, statsautoriserede revisionsfirmaer.